

Kolm balletti kolmelt lavastajalt

Nende esietendus oli RAT «Estonias» neljapäeva õhtul. Ehkki väga eriilmelised nii muusikalt kui ka koreograafialt, on ometi kõik kolm suurte teemade ja omalaadsete lahenduste balletid.

Pärast Andrei Petrovi «Maaima loomist» tutvub «Estonia» publik nüüd veel ühe Leningradi helilooja balletiga — Juri Faliku «Oresteiaga», mis vaimis 1968. aastal koostöös Gruusia koreograafi ja lavastaja Georgi Aleksidzega. Viimane tõi «Oresteia» ka «Estonias» lavale. Selles balletis realiseerisid J. Falik ja G. Aleksidze oma ühise huvi antiikkunsti vastu. Tulemus on terviklik ja stiilne. Aishylose samanimelisele tragöödiate triloogiale vihjav ainekandis andis neile võimaluse luua jõuliste kirgede balletti, mis pakub häid võimalusi eeskätt kuninganna Klytimestra (Tiiu Randviir, Tatjana Laid, Juta Lehiste) ja võimuahne troonipretendendi Aigisthose (Jevgeni Neff, Vjatšeslav Maimussov) osade kujundajaile. Antiiktragöödiate laadi jälgib

mõneti ka balleti vorm: solistide vahel juhtuvat kommenteerib koor (s. t. balletirühm) ja ennustab eelseisvaid sündmusi.

Samuti antiigi valdkonnast, kuid sootuks teises plaanis, on XX sajandi viljakaima balletihelilooja Igor Stravinski 1947. aastal valminud «Orpheus ja Eurydice», mille tõi lavale «Estonia» peaballettmeister Mai Murdmaa. Küll ei puudu siingi oma dramaatilised situatsioonid (Eurydice jäämine varjuderiiiki, Orpheuse hävitamine bakhantide poolt), kuid põhilise toonuse annab siin lauliku (Jevgeni Neff, Vjatšeslav Maimussov) kuju ülevus, ta ideaalikõrge, truu armastus Eurydice (Inge Arro, Tamara Soone) vastu. Nii M. Murdmaa koreograafia kui Kustav-Agu Püünani kujundus järgivad I. Stravinski muusika puhtust ja tundehegust.

Viimane balletikolmikust, Dmitri Sostakovitši poeem «Stepan Razini hukkamine» (1964) on seotud eesti balleti-
lava jaoks sootuks uuelaadse

nähtusega. Midagi Mussorgski rahvadraamade mastaapsusest, nende valusatest töötingutest õhkub sellest vokaal-koreograafilisest kompositsioonist bassile (Mati Palm, Teo Maiste), balletisolistile (Tiit Härn), koorile, balletile ja orkestrile. «Stepan Razini hukkamise» lavalise lahenduse teostas Igor Tšernõšov (assistent Tiit Härn), Tallinna balletipublikule juba teatud koreograaf E. Lazarevi balleti «Antonius ja Kleopatra» lavastuse kaudu. Vana-Vene kunsti arhailisest siluetist on inspireeritud Tõnu Virve kujundus (konsultant Saveli Jamštšikov). Sellise emotsionaalse sünteeslahenduse jaoks on D. Sostakovitši erakordselt sügav, suure üldistushaardega muusika muidugi paljupakkuv.

Kolme balletti dirigeerivad Eri Klas ja Vallo Järvi. Teine esietendus on laupäeval, 21. aprillil.

VILMA PAALMA

Õhtu
leht

3

20. APRILLI
1979